

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 12.7.2006
COM(2006) 382 wersja ostateczna

2006/0133 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie roamingu w publicznych sieciach telefonii komórkowej wewnątrz Wspólnoty
oraz zmieniające dyrektywę 2002/21/WE w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci
i usług łączności elektronicznej**

(przedstawiona przez Komisję)

{SEC(2006) 925}

{SEC(2006) 926}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

- **Podstawa i cele wniosku**

Możliwość korzystania z własnego telefonu komórkowego do wykonywania i odbierania połączeń podczas pobytu za granicą („w roamingu międzynarodowym”) stanowi dla użytkowników usług łączności elektronicznej w sieciach telefonii komórkowej istotny składnik usługi i przyczynia się do społecznego i gospodarczego dobrobytu Wspólnoty jako całości. Organizacje konsumenckie, organy regulacyjne i decydenci w całej Wspólnocie zauważyli jednakże, że stałym problemem związanym z tą usługą są wysokie opłaty za jej świadczenie ponoszone przez użytkowników telefonii komórkowej. Chociaż w ostatnich latach podjęto szereg działań, by rozwiązać tę kwestię z zastosowaniem obowiązujących ram prawnych, okazało się, że dostępne narzędzia nie są w stanie skutecznie doprowadzić do obniżenia cen do poziomu, który odzwierciedlałby koszty świadczenia przedmiotowych usług.

Celem niniejszego wniosku jest zatem zmiana obowiązujących ram regulacyjnych łączności elektronicznej, by stworzyć konieczną podstawę prawną dla skutecznego oraz szybkiego działania, mającego na celu doprowadzenie w sposób zharmonizowany do osiągnięcia znaczących obniżek poziomu opłat za roaming w telefonii komórkowej w całej Wspólnocie. Zostanie to osiągnięte przez zastosowanie zasady stanowiącej, że opłaty pobierane od użytkowników publicznych sieci telefonii komórkowej za usługi roamingu podczas podróży na terytorium Wspólnoty nie powinny być bezzasadnie wyższe od opłat za połączenia na terenie kraju macierzystego („zasada europejskiego rynku wewnętrznego”).

Mechanizmem wybranym do zrealizowania tego celu w sposób proporcjonalny jest zastosowanie wobec operatorów naziemnej telefonii komórkowej we Wspólnocie ograniczeń wysokości opłat za świadczenie usług roamingu dla połączeń głosowych wykonywanych między państwami członkowskimi, na poziomie detalicznym i hurtowym.

- **Kontekst ogólny**

Problem wysokich opłat za roaming pobieranych od użytkowników telefonii komórkowej podróżujących w Europie został dostrzeżony po raz pierwszy w połowie 1999 roku, kiedy Komisja postanowiła przeprowadzić dochodzenie wewnątrz sektora dotyczące krajowych i międzynarodowych usług roamingu. Doprowadziło to do wszczęcia przez Komisję postępowania w sprawie domniemanego naruszenia w przeszłości art. 82 traktatu przez niektórych operatorów telefonii komórkowej w Wielkiej Brytanii i Niemczech.

Już z chwilą przyjmowania w 2002 r. pakietu regulacyjnego w zakresie łączności elektronicznej uznano roaming międzynarodowy za kwestię potencjalnie podlegającą regulacji *ex ante*, wymieniając krajowy rynek hurtowy usług roamingu międzynarodowego w publicznych sieciach telefonii komórkowej w zaleceniu Komisji z dnia 11 lutego 2003 r. w sprawie właściwych rynków produktów i usług w sektorze łączności elektronicznej.

W maju 2005 r. Europejska Grupa Regulatorów (EGR) odnotowała, że stawki detaliczne są na bardzo wysokim poziomie bez wyraźnego uzasadnienia, że wydaje się to być wynikiem wysokich stawek hurtowych pobieranych przez operatora zagranicznej sieci przyjmującej oraz – w wielu przypadkach – wynikiem wysokich narzutów detalicznych nakładanych przez operatora sieci macierzystej klienta, że obniżki stawek hurtowych często nie znajdują przełożenia na poziom klienta detalicznego oraz że konsumenci często nie mają dostępu do przejrzystych informacji o wysokości opłat roamingowych.

W październiku 2005 r. Komisja zwróciła uwagę na problem wysokich opłat za roaming międzynarodowy oraz na brak przejrzystości stawek, uruchamiając internetowy serwis informacyjny dla konsumentów, w którym nie tylko udowodniono, że opłaty są w wielu przypadkach wyraźnie wygórowane, lecz także wykazano trudne do uzasadnienia zróżnicowanie stawek stosowanych w różnych krajach Wspólnoty w odniesieniu do połączeń o takich samych cechach.

Parlament Europejski w rezolucji z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie europejskich przepisów regulacyjnych i rynków łączności elektronicznej w 2004 r. z zadowoleniem odniósł się do inicjatywy Komisji w sprawie przejrzystości sektora roamingu międzynarodowego i zaapelował do Komisji o podjęcie nowych inicjatyw w celu obniżenia wysokich kosztów transgranicznego ruchu telefonii komórkowej.

W grudniu 2005 r. Europejska Grupa Regulatorów zwróciła uwagę Komisji Europejskiej na fakt, że środki podejmowane przez krajowe organy regulacyjne nie rozwiążą problemu wysokich cen, oraz na to, że roaming stanowi wyjątkowy przypadek, gdzie zastosowanie ram regulacyjnych nie pozwala rozwiązać tego ewidentnego przypadku szkody doznawanej przez konsumentów.

W marcu 2006 r. Rada Europejska zauważyła w swoich konkluzjach, że prowadzenie na szczeblu europejskim oraz krajowym ukierunkowanej, skutecznej i zintegrowanej polityki w dziedzinie teleinformatyki ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów wzrostu gospodarczego i wydajności pracy nakreślonych w odnowionej strategii lizbońskiej oraz zauważyła w tym kontekście, że obniżenie opłat za roaming odgrywa istotną rolę dla kwestii konkurencyjności.

W odpowiedzi na inicjatywę UE niektórzy operatorzy ogłosili plany obniżenia opłat za usługi roamingu międzynarodowego, jednakże nie nastąpiła powszechna reakcja całej branży, która pozwoliłaby na osiągnięcie celów niniejszego wniosku bez konieczności działań regulacyjnych. W szczególności nie ma gwarancji, czy przewidziane w niniejszym wniosku korzyści związane z obniżkami stawek stałyby się udziałem wszystkich klientów korzystających z roamingu międzynarodowego.

Niniejszy wniosek ma zatem na celu ustanowienie zharmonizowanej podstawy prawnej dla takiego działania, które usprawni wprowadzenie rynku wewnętrznego łączności elektronicznej.

- **Obowiązujące przepisy w dziedzinie objętej wnioskiem**

Instrumenty wspólnotowego oraz krajowego prawa w zakresie konkurencji pozwalają właściwym organom stosować sankcje wobec antykonkurencyjnego postępowania poszczególnych przedsiębiorstw. Jednakże instrumenty prawa konkurencji odnoszą się do działalności indywidualnych przedsiębiorstw i nie mogą stanowić rozwiązania chroniącego interesy wszystkich użytkowników oraz uczestników rynku łączności elektronicznej we Wspólnocie.

Obowiązujące ramy regulacyjne łączności elektronicznej przewidują mechanizm nałożenia obowiązków regulacyjnych *ex ante* na przedsiębiorstwa sektora łączności elektronicznej na podstawie definicji rynku właściwego podlegającego regulacji *ex ante* oraz na podstawie procesu analizy rynku prowadzonej przez organy regulacyjne. W ten sposób, w przypadku uznania przedsiębiorstw za dominujące na właściwym rynku, nałożone zostają obowiązki regulacyjne. Krajowy rynek hurtowy roamingu międzynarodowego publicznych sieci telefonii komórkowej został uznany za taki rynek właściwy. Z drugiej strony żaden detaliczny rynek udostępniający takie usługi nie został uznany za rynek właściwy, gdyż usługi roamingu na poziomie detalicznym nie są nabywane odrębnie, lecz stanowią jeden z elementów większego pakietu detalicznego. W rezultacie z uwagi na specyfikę rynków usług roamingu międzynarodowego oraz na transgraniczny charakter tych usług regulatorzy nie mogą rozwiązać problemu wysokich cen za usługi roamingu międzynarodowego za pomocą tych procedur.

Zapewne ramy regulacyjne Wspólnoty pozostawiają państwom członkowskim pewne możliwości rozwiązania problemów stwierdzonych na rynkach usług roamingu międzynarodowego za pomocą innych środków legislacyjnych, np. ustawodawstwa dotyczącego ochrony konsumenta. Jednakże, biorąc pod uwagę transgraniczny charakter usług roamingu międzynarodowego, gdzie operator świadczący usługi hurtowe ma siedzibę w innym państwie członkowskim niż użytkownik korzystający z tych usług, wszelkie takie działania legislacyjne podjęte przez państwa członkowskie byłyby nieskuteczne i doprowadziłyby do rozbieżnych skutków w poszczególnych krajach Wspólnoty z uwagi na brak harmonizacji, którą zapewnia niniejszy wniosek.

Obowiązujące ramy regulacyjne Wspólnoty (art. 19 dyrektywy ramowej, 2002/21/WE) przewidują, że Komisja może wydawać zalecenia w sprawie zharmonizowanego stosowania stosownych przepisów. Jednakże zalecenie takie nie byłoby skuteczne w rozpatrywanej dziedzinie, gdyż nie byłoby wiążące prawnie, a państwa członkowskie, do których zostało wystosowane, nadal dysponowałyby jedynie obowiązującymi narzędziami regulacyjnymi.

Specyfika hurtowego i detalicznego rynku usług roamingowych uzasadnia podjęcie wyjątkowych środków, wykraczających poza mechanizmy udostępniane przez ramy regulacyjne z 2002 r.

- **Zgodność z innymi politykami i celami Unii**

Niniejszy wniosek pozostaje w zgodzie z odnowioną strategią lizbońską na rzecz wspierania wzrostu gospodarczego i zatrudnienia poprzez zwiększanie konkurencyjności oraz z powiązaną inicjatywą i2010 przyjętą przez Komisję. Znaczenie obniżenia opłat za roaming międzynarodowy na terenie Wspólnoty została wyraźnie uznana przez Radę Europejską z marca 2006 r.

2. KONSULTACJE Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENA WPLYWU

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Metody konsultacji, główne sektory objęte konsultacją oraz ogólny profil respondentów

Na początku 2006 r. służby Komisji rozpoczęły dwufazowe konsultacje¹. Podczas pierwszej rundy konsultacji gromadzono generalne opinie na temat zasad ogólnych. Następnie służby rozpoczęły drugą rundę, w której podstawę do dyskusji stanowiła bardziej konkretna koncepcja regulacji. Podczas obu faz konsultacji zebrano 152 opinie od zainteresowanych stron, w tym od operatorów, krajowych organów regulacyjnych, państw członkowskich, stowarzyszeń branżowych i stowarzyszeń użytkowników oraz od innych podmiotów.

Podsumowanie zgłaszanych opinii i sposób ich uwzględnienia

Konsultacje wykazały szerokie poparcie wśród państw członkowskich, krajowych organów regulacyjnych, grup konsumenckich, a nawet niektórych operatorów, dla postawionego przez Komisję celu, jakim jest doprowadzenie do obniżenia opłat roamingowych. Większość operatorów była przeciwna regulacji, argumentując że na rynku istnieje konkurencja, a ceny spadają, ale niektórzy zaproponowali wprowadzenie samoregulacji lub jakąś formę regulacji.

---

¹ Pierwsza runda konsultacji została przeprowadzona w terminie od 20.2.2006 do 22.3.2006, a druga od 3.4.2006 do 12.5.2006. Wyniki dostępne są pod następującym adresem:
http://ec.europa.eu/information_society/activities/roaming/internal_market/consultation/index_en.htm

W wyniku otrzymanych opinii Komisja zmodyfikowała pierwotnie proponowaną koncepcję „zasady stawek krajowych”, zgodnie z którą stawki opłat za usługi roamingu międzynarodowego zostałyby powiązane ze stawkami płaconymi przez klientów korzystających z roamingu za równoważne połączenia wykonywane w ich sieci macierzystej, aby ostatecznie zaproponować przyjęcie zasady europejskiego rynku wewnętrznego, zgodnie z którą stawki roamingowe mają zostać bliżej powiązane ze stawkami krajowymi poprzez zastosowanie ogólnospółnotowych ograniczeń wysokości tych stawek, co zapewni wysoki poziom ochrony użytkowników przy jednoczesnym zachowaniu ochrony konkurencji.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy specjalistycznej**

Nie było potrzeby korzystania z zewnętrznej wiedzy specjalistycznej poza opiniami przedstawionymi przez zainteresowane strony w ramach konsultacji publicznych.

- **Ocena wpływu**

W przygotowanej dla niniejszego wniosku ocenie wpływu przedstawiono analizę następujących wariantów: kontynuowanie dotychczasowej polityki, samoregulacja, współregulacja, prawo miękkie i regulacja celowa.

„Kontynuowanie dotychczasowej polityki” oznaczałoby rozwiązywanie problemu w oparciu o rozwój rynku i postęp techniczny, przy dalszym stosowaniu obowiązujących narzędzi regulacyjnych oraz środków prawnych oferowanych przez prawo konkurencji. Można tu przypomnieć, że krajowe organy regulacyjne wskazywały już wcześniej, że obowiązujące narzędzia regulacyjne nie są skuteczne przy rozwiązywaniu tego problemu.

Rozważano również samoregulację i współregulację, choć do dnia dzisiejszego nie pojawiła się ogólna inicjatywa ze strony branży, w której zaproponowano by zastosowanie takich środków. Ogólny sens takiego podejścia mogłoby podważyć ryzyko sytuacji, w której pomimo ewentualnej obniżki średnich stawek od niektórych konsumentów nadal pobierane byłyby bardzo wysokie opłaty.

Analizowano także możliwość rozwiązania przedmiotowej kwestii przy zastosowaniu zaleceń i innych środków prawa miękkiego. Jednakże, biorąc pod uwagę strukturalny charakter problemu wysokich opłat pobieranych od użytkowników za usługi roamingu międzynarodowego oraz fakt, że obowiązujące postanowienia wspólnotowych ram regulacyjnych łączności elektronicznej okazały się być nieskuteczne przy rozwiązywaniu tego problemu, stało się oczywistym, że inicjatywy, które nie zmieniają ram prawnych działań naprawczych, nie doprowadzą do osiągnięcia pożądanego celu.

W ramach ogólnie pojętego wariantu regulacji celowej poddano analizie trzy różne podejścia do problemu: regulację jedynie sfery hurtowej, regulację jedynie sfery detalicznej oraz połączenie regulacji sfery hurtowej i detalicznej.

Nałożenie regulacji jedynie na poziomie hurtowym rozwiązałoby wyłącznie problem wysokich opłat międzyoperatorskich, nie gwarantując jednak, że obniżenie stawek hurtowych znalazłoby przełożenie na wysokość stawek detalicznych za usługi roamingu, z uwagi na brak presji konkurencyjnej, która skłaniałaby operatorów do takiego postępowania. W tej sytuacji cel, jakim są znaczące obniżki opłat detalicznych pobieranych od europejskich klientów korzystających z roamingu, nie zostałby osiągnięty.

Rozważano również wprowadzenie regulacji jedynie na poziomie detalicznym, ponieważ bezpośrednio rozwiązywałoby to przedmiotowy problem. Jednakże odstąpienie od regulacji sfery hurtowej mogłoby doprowadzić do presji cenowej na mniejszych operatorów, a w następstwie tego do wielu przypadków zaprzestania świadczenia usług.

Ostatecznie przeanalizowano wiele wariantów połączenia regulacji na poziomie hurtowym i detalicznym. Wniosek płynący z oceny wpływu stwierdza, że właśnie taka połączona koncepcja regulacji na poziomie hurtowym i detalicznym, z ustaleniem ogólnowspólnotowych ograniczeń wysokości opłat zarówno na poziomie hurtowym, jak i detalicznym, stanowi optymalne rozwiązanie.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

• Krótki opis proponowanych działań

Wniosek przewiduje ustalenie, na podstawie zasady europejskiego rynku wewnętrznego, ogólnowspólnotowych ograniczeń wysokości opłat, jakie mogą być pobierane przez operatorów telefonii komórkowej za hurtowe świadczenie usług roamingu dla połączeń głosowych telefonii komórkowej inicjowanych w odwiedzanej sieci na terytorium Wspólnoty i zakończonych w publicznej sieci telefonicznej także umiejscowionej na terytorium Wspólnoty.

Ograniczenia wysokości stawek uwzględniają różnic kosztów świadczenia usług roamingu międzynarodowego w przypadku połączeń z abonentami w obrębie kraju odwiedzanego oraz w przypadku połączeń z krajem macierzystym klienta korzystającego z roamingu lub z innym państwem Wspólnoty. Wniosek przewiduje zatem, że maksymalna wysokość stawek będzie niższa dla pierwszej kategorii połączeń (ustalona jako dwukrotność wspólnotowej średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej określonej dla operatorów o znaczącej pozycji rynkowej) oraz wyższa dla drugiej kategorii połączeń (ustalona jako trzykrotność wspólnotowej średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej określonej dla takich operatorów).

Aby zapewnić opłacalność świadczenia usług roamingu telefonii komórkowej na poziomie detalicznym, wniosek przewiduje także maksymalną wysokość stawek na poziomie detalicznym dla tych samych kategorii połączeń realizowanych w roamingu, ustaloną na poziomie 130 % odpowiedniej maksymalnej stawki hurtowej.

Zgodnie z zasadą europejskiego rynku wewnętrznego oraz w celu bliższego powiązania wysokości opłat pobieranych od klientów korzystających z roamingu za odbieranie połączeń w roamingu międzynarodowym na terytorium Wspólnoty z kosztami świadczenia tej usługi ponoszonymi przez macierzystego operatora telefonii komórkowej, wniosek przewiduje także ograniczenie maksymalnej wysokości tych opłat.

Przewidziane ograniczenia maksymalnej wysokości opłat detalicznych za wykonywanie połączeń w roamingu regulowanym wejdą w życie po upływie sześciu miesięcy od wejścia w życie środka, którego dotyczy wniosek.

Wniosek ma na celu poprawienie przejrzystości informacji o wysokości opłat detalicznych, zobowiązując operatorów telefonii komórkowej do udzielania swoim klientom korzystającym z roamingu zindywidualizowanych informacji o wysokości opłat roamingowych, na życzenie i nieodpłatnie. Klient może zdecydować, czy informacje mają mu zostać przekazane w wiadomości tekstowej SMS, czy też w formie ustnej, podczas rozmowy przez telefon komórkowy. Operatorzy mają także obowiązek udzielania informacji o wysokości stawek roamingowych przy zawieraniu umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, okresowo oraz w przypadku istotnych zmian.

Wniosek nadaje też krajowym organom regulacyjnym prawo i nakłada na nie obowiązek egzekwowania przestrzegania przepisów, stosownie do ich roli określonej we wspólnotowych ramach regulacyjnych łączności elektronicznej. Powierza im także zadanie śledzenia zmian wysokości opłat detalicznych i hurtowych za świadczenie usług łączności głosowej i transmisji danych, w tym usług przesyłania wiadomości tekstowych (SMS) i wiadomości multimedialnych (MMS), użytkownikom telefonii komórkowej korzystającym z roamingu na terytorium Wspólnoty.

Wniosek zmienia także przepisy obowiązujących ram regulacyjnych, w szczególności dyrektywę ramową (2002/21/WE), celem uznania w obrębie ram szczególnego statusu środków zawartych we wniosku oraz celem zapewnienia, by ogólne przepisy ram nadal miały zastosowanie do usług roamingu regulowanych na podstawie wniosku, z zastrzeżeniem jego szczególnych wymogów.

- **Podstawa prawna**

Art. 95 WE.

- **Zasada pomocniczości**

Zasada pomocniczości ma zastosowanie, ponieważ wniosek nie wchodzi w zakres wyłącznych kompetencji Wspólnoty.

Z uwagi na szczególnie transgraniczny charakter usług roamingu, których dotyczy proponowane działanie, polegający na tym, że operatorzy świadczący hurtowe usługi roamingu są umiejscowieni w innych państwach członkowskich niż operator macierzysty danego klienta, oraz na fakt, że proponowane działanie wymaga zmiany obowiązujących wspólnotowych ram regulacyjnych, działania podejmowane samodzielnie przez państwa członkowskie nie byłyby wystarczające do osiągnięcia celów niniejszego wniosku.

Samodzielne działania państw członkowskich na rzecz rozwiązania problemu, którego dotyczy niniejszy wniosek, mogłyby doprowadzić do problemów ze zgodnością z obowiązującymi wspólnotowymi ramami regulacyjnymi (gdyby pozostały one niezmienione) i/lub do rozbieżnych rezultatów, zagrażając w ten sposób funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.

Ponieważ świadczenie usług roamingu telefonii komórkowej na terenie Wspólnoty z natury rzeczy wpływa na wszystkie państwa członkowskie i dotyka interesów stron pozostających w tym samym czasie w różnych państwach członkowskich, zharmonizowane podejście na szczeblu Wspólnoty jest konieczne dla zagwarantowania spójności stosowania oraz dla zapewnienia ochrony interesów konsumentów i przedsiębiorstw we wszystkich państwach członkowskich.

Ponieważ proponowane działanie wymaga zmiany obowiązujących wspólnotowych ram regulacyjnych łączności elektronicznej oraz ustanowienia wspólnych, niedyskryminacyjnych środków chroniących użytkowników telefonii komórkowej oraz operatorów w całej Wspólnocie, cele niniejszego wniosku nie mogą zostać osiągnięte w sposób bezpieczny, zharmonizowany i szybki przez państwa członkowskie, natomiast mogą zostać lepiej zrealizowane na szczeblu wspólnotowym.

Wniosek jest zatem zgodny z zasadą pomocniczości.

- **Zasada proporcjonalności**

Działanie regulacyjne, za którym opowiedziano się w niniejszym wniosku, wiąże się z najniższym możliwym poziomem ingerencji w zachowania komercyjne przedsiębiorstw, których dotyczyć będą podjęte działania. Ustalenie maksymalnej wysokości stawek na poziomie hurtowym i detalicznym zapewnia najmniejsze zakłócenie warunków konkurencji odpowiadające postawionym celom, gwarantując operatorom swobodę konkurencji i różnicowania swoich ofert w ramach ustalonych ograniczeń. Spośród wszystkich branż pod uwagę wariantów regulacyjnych wariant ten przedstawia także najniższe ryzyko wywołania zakłóceń na powiązanych, lecz odrębnych rynkach usług telefonii komórkowej, zarówno na poziomie detalicznym, jak i hurtowym. Proponowane działanie pozostawia również zadanie nadzorowania i egzekwowania przestrzegania przepisów organom regulacyjnym odpowiedzialnym za łączność elektroniczną w poszczególnych państwach członkowskich, gdyż znajdują się one najbliżej przedmiotowych rynków i operatorów.

Z uwagi na prostotę mechanizmu przewidzianego we wniosku oraz ze względu na fakt, że będzie on bezpośrednio stosowany we Wspólnocie na mocy swojego statusu rozporządzenia, obciążenia administracyjne i finansowe ponoszone przez Wspólnotę, rządy i organy krajowe zostaną ograniczone do minimum. Nie będzie konieczności transponowania wymogów rozporządzenia do prawa krajowego ani ich wdrażania na szeroką skalę, a proces monitorowania przestrzegania uregulowań znajdzie się w zakresie zwykłej działalności krajowych organów regulacyjnych. W rzeczywistości wniosek zmniejszy obciążenie administracyjne tych organów, gdyż nie będą one już musiały przeprowadzać okresowych analiz i przeglądów krajowego rynku hurtowego usług roamingu międzynarodowego w publicznych sieciach telefonii komórkowej na terytorium podlegającym ich kompetencji.

- **Wybór instrumentów**

Proponowane instrumenty: rozporządzenie.

Ze względu na pilność i długie utrzymywanie się stwierdzonego problemu konieczne jest przyjęcie prostego, skutecznego i szybkiego rozwiązania dla dobra europejskich konsumentów, które zostanie wprowadzone w sposób zharmonizowany w całej Wspólnocie, bez konieczności transpozycji lub wdrażania na szeroką skalę na poziomie krajowym. Taki krajowy proces wdrażania prawdopodobnie w znaczny sposób opóźniłby wejście środka w życie w niektórych państwach członkowskich, co spowodowałoby zakłócenie warunków konkurencji dla operatorów telefonii komórkowej w różnych państwach członkowskich. Rozporządzenie jest zatem jedynym instrumentem, który osiągnie pożądany cel.

4. KONSEKWENCJE DLA BUDŻETU

Wniosek nie ma wpływu na budżet Wspólnoty.

5. INFORMACJE DODATKOWE

- **Uproszczenie**

Wniosek wprowadza pewność prawną dla użytkowników telefonii komórkowej oraz uczestników rynku poprzez zastąpienie mechanizmów obowiązujących ram regulacyjnych, które charakteryzuje niepewność stosowania w odniesieniu do usług roamingu międzynarodowego telefonii głosowej, prostym mechanizmem, który jest przejrzysty i przewidywalny dla wszystkich stron, których dotyczy.

Wniosek zdejmuje z krajowych organów regulacyjnych obowiązek gromadzenia obszernych i złożonych danych do celów analizy krajowego rynku hurtowego usług roamingu międzynarodowego w publicznych sieciach telefonii komórkowej oraz eliminuje konieczność wydatkowania przez rządy i organy krajowe zasobów na poszukiwanie alternatywnych rozwiązań i strategii na poziomie krajowym.

Ponieważ proponowane działanie przewiduje proste i przejrzyste ograniczenie wysokości opłat za połączenia realizowane w roamingu regulowanym, nie spowoduje ono znacznego obciążenia pracą administracyjną przedsiębiorstw ani innych zainteresowanych stron. W rzeczywistości dzięki zlikwidowaniu konieczności przeprowadzania przez organy krajowe analiz rynku hurtowego usług roamingu międzynarodowego proponowane działanie zmniejszy także obciążenie związane z okresowym gromadzeniem danych i procedurami konsultacji wymaganymi w ramach analizy rynku. Zastosowanie wniosku wiąże się z wykorzystaniem danych, które są już przygotowywane przez operatorów, a zatem nie pociągają za sobą wzrostu obciążeń.

- **Klauzula przeglądu/weryfikacji/wygaśnięcia**

Wniosek przewiduje przegląd rozporządzenia po dwóch latach. Oznacza to, że jeżeli w tym czasie rozwój sytuacji rynkowej wykaże, iż rozporządzenie nie jest już potrzebne, Komisja rozważy wystąpienie z wnioskiem o jego uchylenie, zgodnie z zasadami lepszej regulacji.

- **Europejski Obszar Gospodarczy**

Proponowany akt ma znaczenie dla EOG, zatem powinien dotyczyć Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

- **Szczegółowe wyjaśnienie wniosku**

Artykuł 1 określa cel i zakres rozporządzenia: wprowadzenie zasady europejskiego rynku wewnętrznego dla użytkowników publicznych sieci telefonii komórkowej w odniesieniu do usług głosowych w roamingu międzynarodowym podczas podróży na terytorium Wspólnoty. Celem zasady europejskiego rynku wewnętrznego jest osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony tych użytkowników poprzez ustalenie ograniczenia wysokości opłat hurtowych i detalicznych, które operatorzy telefonii komórkowej mogą pobierać za usługi roamingu międzynarodowego świadczone na terytorium Wspólnoty.

Artykuł 2 zawiera definicje dla celów rozporządzenia. Najważniejsze nowe definicje odnoszą się do następujących terminów: „dostawca macierzysty”, „sieć macierzysta”, „roaming międzynarodowy”, „połączenie realizowane w roamingu regulowanym”, „klient korzystający z roamingu” oraz „sieć odwiedzana”.

Artykuł 3 ustala maksymalną wysokość opłat, które operator sieci telefonii komórkowej może pobierać za realizowanie połączeń w roamingu regulowanym na poziomie hurtowym. Maksymalna wysokość opłaty hurtowej mająca zastosowanie do połączeń realizowanych w roamingu regulowanym wykonywanych do kraju macierzystego klienta korzystającego z roamingu lub do kraju trzeciego na terytorium Wspólnoty stanowi trzykrotność średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej, natomiast maksymalna wysokość opłaty hurtowej za realizowanie połączeń w roamingu regulowanym wewnątrz odwiedzanego kraju stanowi dwukrotność średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej.

Artykuł 4 ustala maksymalną wysokość opłat, które macierzysty operator telefonii komórkowej może pobierać na poziomie detalicznym za realizowanie połączeń w roamingu regulowanym. Wynosi ona 130 % odpowiedniej maksymalnej opłaty hurtowej za takie połączenie (bez podatku VAT).

Artykuł 5 stanowi, że ograniczenie wysokości opłat detalicznych przewidziane w art. 4 wejdzie w życie po upływie sześciu miesięcy

Artykuł 6 ustala maksymalną wysokość opłat detalicznych, które macierzysty operator telefonii komórkowej może pobierać od swojego klienta korzystającego z roamingu za odbieranie połączeń podczas korzystania z roamingu na terytorium Wspólnoty. Wynosi ona 130 % średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej, opublikowanej zgodnie z art. 10 (bez podatku VAT).

Artykuł 7 przewiduje poprawę przejrzystości informacji o wysokości detalicznych opłat roamingowych, zobowiązując operatora macierzystego do udzielania swoim klientom korzystającym z roamingu informacji o wysokości tych opłat, na żądanie i nieodpłatnie, w wiadomości tekstowej SMS bądź formie ustnej. Do poprawy przejrzystości przyczynia się także zobowiązanie operatora macierzystego do udzielania informacji o wysokości stawek roamingowych przy zawieraniu umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, okresowo oraz w przypadku istotnych zmian.

Artykuł 8 określa prawa i obowiązki krajowych organów regulacyjnych w zakresie nadzorowania i egzekwowania przestrzegania przepisów rozporządzenia na terytorium podlegającym ich kompetencji.

Artykuł 9 zobowiązuje państwa członkowskie do określenia zasad dotyczących kar stosowanych w przypadku naruszenia rozporządzenia.

Artykuł 10 określa zasady dotyczące ustalania i publikowania średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej, stosowanej przy obliczaniu maksymalnej wysokości opłat w art. 3 i 6.

Artykuł 11 wprowadza niezbędną zmianę do dyrektywy ramowej celem zapewnienia spójnego stosowania dyrektyw tworzących ramy regulacyjne oraz samego rozporządzenia.

Artykuł 12 ustala termin przeglądu rozporządzenia.

Artykuł 13 stanowi, że Komisję wspomaga Komitet ds. Łączności utworzony zgodnie z dyrektywą ramową.

Artykuł 14 nakazuje państwom członkowskich przekazać Komisji dane krajowych organów regulacyjnych odpowiedzialnych za realizację zadań wynikających z rozporządzenia.

Artykuł 15 stanowi, że środki niezbędne do wykonania rozporządzenia przyjmuje się zgodnie z procedurą Komitetu, o której mowa w art. 13.

Artykuł 16 stanowi, że rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie roamingu w publicznych sieciach telefonii komórkowej wewnątrz Wspólnoty oraz zmieniające dyrektywę 2002/21/WE w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI ORAZ RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji²,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego³,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 traktatu⁴,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wysoki poziom opłat pobieranych od użytkowników publicznych sieci telefonii komórkowej za korzystanie z telefonów komórkowych podczas podróży zagranicznych na terenie Wspólnoty jest kwestią niepokojącą krajowe organy regulacyjne. Podczas sesji plenarnej Europejskiej Grupy Regulatorów⁵ w maju 2005 r. zwrócono uwagę między innymi na następujące fakty: że stawki detaliczne są na bardzo wysokim poziomie bez istnienia ku temu wyraźnego uzasadnienia; że wydaje się to być wynikiem wysokich stawek hurtowych pobieranych przez operatora odwiedzanej sieci zagranicznej oraz – w wielu przypadkach – wynikiem wysokich narzutów detalicznych nakładanych przez operatora sieci macierzystej klienta; że obniżki stawek hurtowych często nie znajdują przełożenia na poziom klienta detalicznego; oraz że między rynkami poszczególnych państw członkowskich istnieją silne powiązania.

---

² Dz.U. C , str. .

³ Dz.U. C , str. .

⁴ Dz.U. C , str. .

⁵ Patrz decyzja Komisji 2002/627/WE z dnia 29 lipca 2002 r. ustanawiająca Europejski Organ Nadzoru Sieci i Usług Łączności Elektronicznej (Dz.U. L 200 z 30.7.2002, str. 38), zmieniona decyzją Komisji 2004/641/WE z dnia 14 września 2004 r. (Dz.U. L 293 z 16.9.2004, str. 30).

- (2) Następujące dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady: dyrektywa 2002/21/WE z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa)⁶, dyrektywa 2002/19/WE z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej i urządzeń towarzyszących oraz wzajemnych połączeń (dyrektywa o dostępie)⁷, dyrektywa 2002/20/WE z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa o zezwoleniach)⁸, dyrektywa 2002/22/WE z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej)⁹ oraz dyrektywa 2002/58/WE z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej¹⁰ – zwane łącznie „ramami regulacyjnymi łączności elektronicznej z 2002 r.” – miały na celu utworzenie wewnętrznego, wspólnotowego rynku łączności elektronicznej przy zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumenta przez wzmocnioną konkurencję.
- (3) Ramy regulacyjne łączności elektronicznej z 2002 r. oparte są na zasadzie mówiącej, że obowiązki regulacyjne ex ante powinny być nakładane jedynie w sytuacji braku skutecznej konkurencji, przewidując¹¹ proces przeprowadzania przez krajowe organy regulacyjne okresowej analizy rynku oraz okresowego przeglądu obowiązków, prowadzący do nałożenia obowiązków ex ante na operatorów wskazanych jako posiadający znaczącą pozycję rynkową. Proces ten obejmuje następujące elementy: zdefiniowanie właściwych rynków zgodnie z zaleceniem Komisji z dnia 11 lutego 2003 r. w sprawie właściwych rynków produktów i usług sektora łączności elektronicznej¹² („zalecenie”), analizę zdefiniowanych rynków zgodnie z wytycznymi Komisji¹³, wskazanie operatorów posiadających znaczącą pozycję rynkową oraz nałożenie obowiązków ex ante na tak wskazanych operatorów.
- (4) W zaleceniu jako właściwy rynek podlegający regulacji ex ante określono krajowy rynek hurtowy usług roamingu międzynarodowego w publicznych sieciach telefonii komórkowej¹⁴. Jednakże działania podjęte przez krajowe organy regulacyjne (indywidualnie oraz w ramach Europejskiej Grupy Regulatorów) w ramach analizy krajowych rynków hurtowych usług roamingu międzynarodowego wykazały, że organy te nie były do tej pory w stanie skutecznie oddziaływać na wysoki poziom stawek hurtowych w roamingu międzynarodowym z uwagi na trudności ze wskazaniem przedsiębiorstw posiadających znaczącą pozycję rynkową, wynikające ze

---

⁶ Dz.U. L 108 z 24.4.2002, str. 33.

⁷ Dz.U. L 108 z 24.4.2002, str. 7.

⁸ Dz.U. L 108 z 24.4.2002, str. 21.

⁹ Dz.U. L 108 z 24.4.2002, str. 51.

¹⁰ Dz.U. L 201 z 31.7.2002, str. 37.

¹¹ Patrz w szczególności: art. 14 do 16 dyrektywy ramowej, art. 7 i 8 dyrektywy o dostępie oraz art. 16 i 17 dyrektywy o usłudze powszechnej.

¹² Zalecenie Komisji z dnia 11 lutego 2003 r. w sprawie właściwych rynków produktów i usług sektora łączności elektronicznej podlegających regulacji ex ante zgodnie z dyrektywą 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej – C(2003) 497, Dz.U. L 114 z 8.5.2003, str. 45.

¹³ Wytyczne Komisji w sprawie analizy rynku i oceny znaczącej pozycji rynkowej zgodnie ze wspólnotowymi ramami regulacyjnymi sieci i usług łączności elektronicznej Dz.U. C 165 z 11.7.2002, str. 6.

¹⁴ Rynek 17 w Załączniku.

szczególnych uwarunkowań roamingu międzynarodowego, w tym z jego transgranicznego charakteru.

- (5) Z drugiej strony w odniesieniu do świadczenia detalicznych usług roamingu międzynarodowego w zaleceniu nie określono żadnego rynku detalicznego tych usług jako rynku właściwego, między innymi z uwagi na fakt, że usługi roamingu międzynarodowego na poziomie detalicznym nie są nabywane odrębnie, lecz stanowią jeden z elementów większego pakietu detalicznego nabywanego przez klientów od operatora macierzystego.
- (6) Ponadto krajowe organy regulacyjne odpowiedzialne za ochronę i dbanie o interesy klientów telefonii komórkowej zamieszkałych na terytorium podlegającym kompetencji tych organów nie są w stanie kontrolować postępowania operatorów sieci odwiedzanych w innych państwach członkowskich, od których uzależnieni są klienci przy korzystaniu z usług roamingu międzynarodowego. Ograniczenie takie zmniejszyłoby także skuteczność środków podejmowanych przez państwa członkowskie w oparciu o pozostawione im kompetencje przyjmowania zasad w zakresie ochrony konsumenta.
- (7) Zatem państwa członkowskie znajdują się pod presją, aby podjąć środki, które rozwiążą kwestię poziomu opłat za usługi roamingu międzynarodowego, jednakże przewidziany w ramach regulacyjnych łączności elektronicznej z 2002 r. mechanizm podejmowania interwencji regulacyjnej ex ante przez krajowe organy regulacyjne nie okazał się skutecznym narzędziem, które umożliwiłoby tym organom zdecydowane działanie w interesie konsumentów w tej szczególnej dziedzinie.
- (8) Ponadto w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie europejskich przepisów regulacyjnych i rynków łączności elektronicznej w 2004 r.¹⁵ wezwano Komisję do podjęcia nowych inicjatyw w celu obniżenia wysokich kosztów transgranicznego ruchu telefonii komórkowej, natomiast Rada Europejska na posiedzeniu w dniach 23-24 marca 2006 r. uznała, że prowadzenie na szczeblu europejskim i krajowym ukierunkowanej, skutecznej i zintegrowanej polityki w dziedzinie teleinformatyki ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów wzrostu gospodarczego i wydajności pracy nakreślonych w odnowionej strategii lizbońskiej¹⁶ oraz zauważyła w tym kontekście, że obniżenie opłat za roaming odgrywa istotną rolę dla kwestii konkurencyjności.
- (9) Chociaż ramy regulacyjne łączności elektronicznej z 2002 r., na podstawie aktualnych wtedy wniosków, przewidywały usunięcie wszystkich przeszkód dla handlu w harmonizowanej dziedzinie, fakt ten nie może przeszkodzić w adaptacji zharmonizowanych zasad z uwzględnieniem innych czynników, w celu znalezienia najbardziej skutecznych środków osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumenta przy jednoczesnej poprawie warunków funkcjonowania rynku wewnętrznego.

---

¹⁵ Rezolucja PE 2005/2052(INI).

¹⁶ Komunikat wiosennej Rady Europejskiej „Wspólne działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Nowy początek strategii lizbońskiej”, COM (2005) 24 z 2.2.2005 oraz konkluzje Prezydencji Rady Europejskiej z 22-23 marca 2005 r.

- (10) Konieczna jest zatem zmiana ram regulacyjnych łączności elektronicznej z 2002 r., by uwzględnić możliwość odejścia od zasad stosowanych w innych okolicznościach, tj. zasad stanowiących, że w sytuacji niewystępowania znaczącej pozycji rynkowej opłaty za oferowane usługi powinny być określone przez umowę handlową, i w ten sposób doprowadzić do wprowadzenia uzupełniających obowiązków regulacyjnych, odzwierciedlających szczególny charakter usług roamingu międzynarodowego.
- (11) Specyfika hurtowego i detalicznego rynku usług roamingowych uzasadnia podjęcie wyjątkowych środków, wykraczających poza mechanizmy udostępniane przez ramy regulacyjne z 2002 r.
- (12) W celu ochrony interesów użytkowników korzystających z roamingu, obowiązki regulacyjne powinny zostać nałożone na poziomie detalicznym oraz hurtowym, gdyż – jak pokazuje doświadczenie – obniżenie stawek hurtowych za usługi roamingu międzynarodowego niekoniecznie musi przekładać się na niższe stawki detaliczne roamingu z uwagi na brak motywacji do podjęcia takiego działania. Z drugiej strony działania ograniczające poziom stawek detalicznych bez uwzględnienia kwestii poziomu kosztów hurtowych związanych ze świadczeniem takich usług mogłyby wiązać się z ryzykiem zaburzenia właściwego funkcjonowania rynku roamingu międzynarodowego.
- (13) Wynikające stąd obowiązki powinny wejść w życie najszybciej, jak to możliwe, przy czym przedmiotowym operatorom należy zapewnić odpowiedni czas na dostosowanie swoich ofert cenowo-usługowych do wymagań nowych przepisów; obowiązki te powinny być bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.
- (14) W celu zapewnienia, by podczas podróży na terenie Wspólnoty użytkownicy publicznych sieci telefonii komórkowej nie byli obciążani wygórowanymi opłatami za usługi roamingu międzynarodowego przy wykonywaniu połączeń głosowych i ich odbieraniu, należy zastosować wspólny mechanizm, zwany zasadą europejskiego rynku wewnętrznego, gwarantujący wysoki poziom ochrony konsumenta przy jednoczesnym zachowaniu zasad konkurencji między operatorami telefonii komórkowej. Zastosowanie wspólnego mechanizmu jest konieczne wobec transgranicznego charakteru przedmiotowych usług i umożliwi operatorom telefonii komórkowej działanie w warunkach jednolitych, spójnych ram regulacyjnych, opartych na obiektywnie ustanowionych kryteriach.
- (15) Najbardziej skutecznym i proporcjonalnym mechanizmem, który można zastosować do celu regulacji poziomu stawek za połączenia realizowane w roamingu międzynarodowym z uwzględnieniem kwestii, o których mowa powyżej, jest ustanowienie na szczeblu Wspólnoty maksymalnej wysokości stawek za minutę połączenia na poziomie detalicznym i hurtowym.
- (16) Ten wspólny mechanizm powinien zapewnić, by opłaty detaliczne za roaming międzynarodowy lepiej odzwierciedlały koszty świadczenia usługi niż miało to miejsce do tej pory, przy jednoczesnym pozostawieniu operatorom swobody konkurowania poprzez różnicowanie ofert i przystosowanie struktur taryfowych do warunków rynkowych oraz preferencji klientów.

- (17) Wspólny mechanizm powinien być łatwy do wdrożenia i monitorowania, aby do minimum ograniczyć obciążenia administracyjne operatorów, których dotyczą jego wymogi, oraz krajowych organów regulacyjnych, do których należy nadzór nad funkcjonowaniem mechanizmu i jego egzekwowanie.
- (18) Maksymalne wysokości stawek powinny być ustalone z uwzględnieniem różnorodnych elementów składających się na realizację połączenia w roamingu międzynarodowym (w tym kosztów ogólnych, sygnalizacji, inicjowania, tranzytu i zakończenia połączenia), a także różnic kosztów świadczenia usług roamingu międzynarodowego w przypadku połączeń z abonentami w obrębie kraju odwiedzanego oraz w przypadku połączeń z krajem macierzystym klienta korzystającego z roamingu lub z innym państwem Wspólnoty.
- (19) Maksymalna wysokość stawki za połączenie realizowane w roamingu międzynarodowym na poziomie hurtowym powinna być obliczana na podstawie średniej stawki minutowej za zakończenie połączenia w sieci komórkowej określonej dla operatorów o znaczącej pozycji rynkowej, ponieważ stawki takie są już przedmiotem nadzoru regulacyjnego zgodnie z ramami regulacyjnymi łączności elektronicznej z 2002 r., a zatem powinny być ustalane na podstawie kosztów. Biorąc pod uwagę specyfikę rynku usług kończenia połączeń w indywidualnych publicznych sieciach telefonii komórkowej oraz transgraniczny charakter roamingu międzynarodowego, stawki te stanowią także stabilną bazę dla regulacji, odzwierciedlając strukturę kosztów w sieciach telefonii komórkowej w całej Wspólnocie. Średnia stawka za zakończenie połączenia w sieci komórkowej stanowi wiarygodny punkt odniesienia dla głównych składników kosztów na poziomie hurtowym, a zatem skalkulowanie maksymalnej wysokości stawki hurtowej na podstawie odpowiedniej wielokrotności takiej średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej powinno gwarantować zwrot rzeczywistych kosztów świadczenia regulowanych usług roamingu.
- (20) Ustalenie maksymalnej wysokości stawki mającej zastosowanie na poziomie detalicznym powinno stanowić dla klientów korzystających z roamingu gwarancję, iż nie zostaną obciążeni wygórowaną opłatą za wykonanie połączenia realizowanego w roamingu regulowanym, jednocześnie pozostawiając operatorom macierzystym wystarczający margines umożliwiający różnicowanie swojej oferty dla klientów.
- (21) Operatorom świadczącym usługi roamingu międzynarodowego w zakresie połączeń wykonywanych w roamingu międzynarodowym, których dotyczy niniejsze rozporządzenie, należy zapewnić odpowiedni okres na dobrowolne dostosowanie swoich stawek detalicznych do ograniczeń przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu. Stosowne jest przyznanie w tym celu sześciomiesięcznego okresu, w którym uczestnicy rynku będą mogli dokonać odpowiednich korekt.
- (22) Podobnie należy zastosować ograniczenie maksymalnej wysokości opłat pobieranych od klientów korzystających z roamingu za odbieranie połączeń telefonicznych w roamingu międzynarodowym na terytorium Wspólnoty, aby doprowadzić do sytuacji, w której poziom tych opłat byłby ściślej powiązany z kosztami świadczenia takiej usługi, oraz aby zagwarantować klientom większą pewność co do wysokości opłat, jakie poniosą za odbieranie telefonu komórkowego za granicą.

- (23) Niniejsze rozporządzenie nie powinno stanowić przeszkody dla możliwości wprowadzania nowych ofert dla klientów, które byłyby korzystniejsze niż przewidziana w niniejszym rozporządzeniu maksymalna wysokość stawki za minutę.
- (24) Aby zapewnić wszystkim użytkownikom telefonii komórkowej korzyści płynące z przepisów niniejszego rozporządzenia, określone w nim wymagania dotyczące wysokości stawek powinny mieć zastosowanie niezależnie od faktu, czy klient korzystający z roamingu korzysta u operatora macierzystego z usługi na zasadzie przedpłaty (pre-paid), czy z usługi abonamentowej.
- (25) Do celów niniejszego rozporządzenia średnia stawka za zakończenie połączenia w sieci komórkowej powinna być obliczana na podstawie informacji przekazanych przez krajowe organy regulacyjne i okresowo publikowana przez Komisję. Operatorom podlegającym obowiązkowi wynikającym z niniejszego rozporządzenia należy zagwarantować odpowiedni czas na dostosowanie swoich stawek do ograniczeń w przypadku ich zmiany w następstwie takiej publikacji.
- (26) Aby poprawić przejrzystość informacji o wysokości stawek detalicznych za wykonywanie i odbieranie połączeń w roamingu na terytorium Wspólnoty oraz aby pomóc klientom korzystającym z roamingu w podejmowaniu decyzji co do korzystania ze swojego telefonu komórkowego podczas pobytu za granicą, operatorzy telefonii komórkowej powinni umożliwić swoim klientom łatwy dostęp do informacji o wysokości stawek, jakie obowiązują ich podczas pobytu w danym państwie członkowskim; informacje takie powinny być udostępniane na życzenie i nieodpłatnie. W imię przejrzystości operatorzy mają także obowiązek udzielania informacji o wysokości stawek roamingowych przy zawieraniu umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych oraz okresowego informowania swoich klientów o aktualnej wysokości tych stawek i powiadamiania ich w przypadku istotnych zmian.
- (27) Krajowe organy regulacyjne, które są odpowiedzialne za realizację zadań wynikających z ram regulacyjnych łączności elektronicznej z 2002 r., powinny posiadać uprawnienia umożliwiające im nadzór nad realizacją obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia i ich egzekwowanie na terytorium podlegającym ich kompetencji. Powinny także śledzić zmiany wysokości opłat za usługi łączności głosowej i transmisji danych pobieranych od użytkowników telefonii komórkowej podczas roamingu na terytorium Wspólnoty, zwłaszcza w odniesieniu do konkretnych kosztów związanych z realizacją połączeń roamingowych w najbardziej oddalonych regionach Wspólnoty oraz do konieczności zagwarantowania możliwości odzyskania tych kosztów na rynku hurtowym. Organy te powinny zapewnić, by użytkownicy telefonii komórkowej mieli dostęp do bieżących informacji o stosowaniu niniejszego rozporządzenia.
- (28) Państwa członkowskie powinny wprowadzić system sankcji, które miałyby zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia.
- (29) Środki niezbędne do wykonania niniejszego rozporządzenia powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji¹⁷.

---

¹⁷ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23.

- (30) Ponieważ cele proponowanego działania, tj. stworzenie wspólnego mechanizmu mającego zapewnić, aby użytkownicy publicznych sieci telefonii komórkowej podczas podróży na terenie Wspólnoty nie byli obciążani wygórowanymi opłatami za usługi roamingu międzynarodowego przy wykonywaniu połączeń głosowych i ich odbieraniu, a tym samym gwarantującego wysoki poziom ochrony konsumenta przy jednoczesnym zachowaniu zasad konkurencji między operatorami telefonii komórkowej, nie mogą zostać osiągnięte w sposób bezpieczny, zharmonizowany i szybki przez państwa członkowskie, natomiast mogą zostać lepiej zrealizowane na szczeblu wspólnotowym, Wspólnota może ustanowić środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną we wspomnianym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza zakres konieczny do osiągnięcia tych celów.
- (31) Niniejsze rozporządzenie powinno zostać poddane przeglądowi przed upływem dwóch lat od jego wejścia w życie, celem upewnienia się, czy nadal jest ono konieczne i stosowne w odniesieniu do warunków panujących wtedy na rynku łączności elektronicznej,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres

1. Niniejsze rozporządzenie wprowadza wspólny mechanizm, zwany zasadą europejskiego rynku wewnętrznego, mający na celu zapewnienie, aby użytkownicy publicznych sieci telefonii komórkowej podczas podróży wewnątrz Wspólnoty nie byli obciążani wygórowanymi opłatami za usługi roamingu międzynarodowego przy wykonywaniu połączeń oraz ich odbieraniu, a tym samym gwarantujący wysoki poziom ochrony konsumenta przy zachowaniu zasad konkurencji między operatorami telefonii komórkowej. W rozporządzeniu określono zasady dotyczące opłat, jakie mogą być pobierane przez operatorów telefonii komórkowej za świadczenie usług roamingu międzynarodowego dla połączeń głosowych inicjowanych i zakończonych wewnątrz Wspólnoty, mające zastosowanie zarówno do opłat pobieranych między operatorami sieci na poziomie hurtowym, jak i do opłat pobieranych przez operatora macierzystego na poziomie detalicznym.
2. Niniejsze rozporządzenie stanowi środek szczególny w rozumieniu art. 1 ust. 5 dyrektywy 2002/21/WE ze zmianami wprowadzonymi niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają definicje określone w art. 2 dyrektywy 2002/21/WE, art. 2 dyrektywy 2002/19/WE oraz art. 2 dyrektywy 2002/22/WE.

2. Poza definicjami, o których mowa w ust. 1, zastosowanie mają również następujące definicje:
- (a) „operator macierzysty” oznacza przedsiębiorstwo, które świadczy klientowi korzystającemu z roamingu usługi naziemnej publicznej telefonii komórkowej na poziomie detalicznym;
  - (b) „sieć macierzysta” oznacza naziemną publiczną sieć telefonii komórkowej znajdującą się na terytorium państwa członkowskiego i wykorzystywaną przez operatora macierzystego do świadczenia usług naziemnej publicznej telefonii komórkowej klientowi korzystającemu z roamingu;
  - (c) „roaming międzynarodowy” oznacza korzystanie z telefonu komórkowego lub innego urządzenia przez klienta korzystającego z roamingu celem wykonywania lub odbierania połączeń podczas pobytu poza terytorium państwa członkowskiego, w którym umiejscowiona jest sieć macierzysta klienta, dzięki uzgodnieniom między operatorem sieci macierzystej a operatorem sieci odwiedzanej;
  - (d) „połączenie realizowane w roamingu regulowanym” oznacza połączenie głosowe telefonii komórkowej wykonywane przez klienta korzystającego z roamingu, inicjowane w sieci odwiedzanej i zakończone w publicznej sieci telefonicznej wewnątrz Wspólnoty;
  - (e) „klient korzystający z roamingu” oznacza klienta operatora usług naziemnej publicznej telefonii komórkowej w naziemnej publicznej sieci telefonii komórkowej umiejscowionej we Wspólnocie, który korzystając z telefonu komórkowego lub innego urządzenia wykonuje lub odbiera połączenia w sieci odwiedzanej dzięki uzgodnieniom między operatorem sieci macierzystej a operatorem sieci odwiedzanej;
  - (f) „sieć odwiedzana” oznacza naziemną publiczną sieć telefonii komórkowej umiejscowioną w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym znajduje się sieć macierzysta, i pozwalającą klientowi korzystającemu z roamingu wykonywać lub odbierać połączenia dzięki uzgodnieniom z operatorem sieci macierzystej.

Artykuł 3

Oplaty hurtowe za wykonywanie połączeń realizowanych w roamingu regulowanym

Całkowita wysokość opłaty hurtowej, którą operator sieci odwiedzanej może pobrać od operatora sieci macierzystej klienta korzystającego z roamingu za zrealizowanie połączenia w roamingu regulowanym, w tym m.in. za jego zainicjowanie, tranzyt i zakończenie, nie może przekraczać odpowiedniej kwoty za minutę połączenia określonej zgodnie z załącznikiem I.

Artykuł 4

Oplaty detaliczne za wykonywanie połączeń realizowanych w roamingu regulowanym

Z zastrzeżeniem art. 5, całkowita wysokość opłaty detalicznej, bez podatku VAT, którą operator macierzysty może pobrać od swojego klienta korzystającego z roamingu za zrealizowanie połączenia w roamingu regulowanym, nie może przekroczyć 130 % odpowiedniej maksymalnej opłaty hurtowej za takie połączenie, określonej zgodnie z załącznikiem I. Maksymalne opłaty, o których mowa w niniejszym artykule, obejmują wszelkie składniki stałe związane z realizowaniem połączeń w roamingu regulowanym, np. opłaty za zainicjowanie połączenia czy opłaty aktywacyjne.

Artykuł 5

Wejście w życie ograniczeń wysokości opłat za połączenia w roamingu regulowanym

Przepisy art. 4 wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 6

Oplaty detaliczne za odbieranie połączeń w roamingu na terytorium Wspólnoty

Całkowita wysokość opłaty detalicznej, bez podatku VAT, którą operator macierzysty może pobrać od swojego klienta korzystającego z roamingu za odbieranie przez tego klienta połączeń telefonicznych podczas korzystania z roamingu w sieci odwiedzanej, nie może przekroczyć, w ujęciu minutowym, 130 % średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej, opublikowanej zgodnie z art. 10 ust. 3. Maksymalne opłaty, o których mowa w niniejszym artykule, obejmują wszelkie składniki stałe związane z realizowaniem połączeń w roamingu regulowanym, np. opłaty jednorazowe czy opłaty aktywacyjne.

Artykuł 7

Przejrzystość informacji o stawkach detalicznych

1. Każdy operator macierzysty zobowiązany jest na żądanie swojego klienta korzystającego z roamingu udzielić mu zindywidualizowanych informacji taryfowych na temat stawek detalicznych za wykonywanie i odbieranie połączeń przez danego klienta w odwiedzanym państwie członkowskim.
2. Klient ma prawo zażądać takich informacji ustnie podczas rozmowy przez telefon komórkowy lub poprzez wysłanie wiadomości tekstowej SMS, w każdym przypadku kierując swoje żądanie pod numer wskazany do tego celu przez operatora macierzystego, i może zdecydować, czy informacje mają mu zostać przekazane podczas tej samej rozmowy, czy też w wiadomości SMS (w tym ostatnim przypadku powinno to nastąpić bez zbędnej zwłoki).

3. Usługa informacyjna, o której mowa powyżej, świadczona będzie nieodpłatnie, przy czym dotyczy to zarówno złożenia żądania, jak i przekazania informacji.
4. Zindywidualizowane informacje taryfowe, o których mowa w niniejszym artykule, oznaczają informacje o opłatach pobieranych zgodnie z planem taryfowym, z którego korzysta dany klient, za wykonywanie i odbieranie połączeń w dowolnej sieci odwiedzanej w państwie członkowskim, w którym klient ten korzysta z usługi roamingu.
5. Operator macierzysty zobowiązany jest udzielać nowym klientom pełnych informacji o wysokości obowiązujących opłat roamingowych podczas zawierania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Operator taki ma także obowiązek okresowo informować swoich klientów o aktualnej wysokości obowiązujących opłat roamingowych oraz – dodatkowo – powiadamiać ich każdorazowo w przypadku istotnej zmiany tych opłat.

Artykuł 8

Nadzór i egzekwowanie

1. Krajowe organy regulacyjne monitorują i nadzorują przestrzeganie niniejszego rozporządzenia na terytorium podlegającym ich kompetencji.
2. Krajowe organy regulacyjne mają prawo wymagać od przedsiębiorstw, które podlegają obowiązkowi wynikającym z niniejszego rozporządzenia, dostarczenia wszelkich informacji istotnych dla wykonania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia. Przedsiębiorstwa dostarczają niezwłocznie takie informacje na żądanie krajowego organu regulacyjnego w terminie i w zakresie przez niego wskazanym. Informacje wymagane przez krajowy organ regulacyjny powinny być proporcjonalne do celu, jakiemu mają służyć.
3. Krajowe organy regulacyjne mogą interweniować z własnej inicjatywy, aby zapewnić przestrzeganie niniejszego rozporządzenia.
4. W przypadku stwierdzenia przez krajowy organ regulacyjny naruszenia obowiązków określonych w niniejszym rozporządzeniu, organ ten ma prawo zażądać natychmiastowego zaprzestania takiego naruszenia.
5. Krajowe organy regulacyjne udostępniają do publicznej wiadomości aktualne informacje dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia, w sposób umożliwiający zainteresowanym łatwy dostęp do tych informacji.
6. Krajowe organy regulacyjne śledzą zmiany wysokości opłat detalicznych i hurtowych za świadczenie klientom korzystającym z roamingu usług łączności głosowej i transmisji danych, w tym usług przesyłania wiadomości tekstowych (SMS) i wiadomości multimedialnych (MMS), zwłaszcza w najbardziej oddalonych regionach Wspólnoty, i na życzenie Komisji przekazują jej wyniki swoich obserwacji.
7. Spory między przedsiębiorstwami udostępniającymi sieci i usługi łączności elektronicznej, dotyczące kwestii zawartych w niniejszym rozporządzeniu, podlegają

krajowym procedurom rozwiązywania sporów ustanowionym zgodnie z art. 20 i 21 dyrektywy 2002/21/WE.

8. Procedury pozasądowego rozwiązywania sporów ustanowione zgodnie z art. 34 dyrektywy 2002/22/WE mają także zastosowanie do nierozstrzygniętych sporów dotyczących kwestii zawartych w niniejszym rozporządzeniu, z udziałem konsumentów i (jeżeli prawo krajowe przewiduje taką możliwość) innych użytkowników końcowych.

Artykuł 9

Kary

Państwa członkowskie określają zasady dotyczące kar stosowanych w przypadku naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia i podejmują wszelkie środki niezbędne dla zapewnienia wdrożenia tych zasad. Przewidziane kary muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie zgłoszą Komisji przyjęte przepisy przed upływem sześciu miesięcy od wejścia niniejszego rozporządzenia w życie, a także niezwłocznie zgłoszą każdą późniejszą ich zmianę.

Artykuł 10

Średnia stawka za zakończenie połączenia w sieci komórkowej

1. Średnia stawka za zakończenie połączenia w sieci komórkowej jest ustalana zgodnie z kryteriami i metodyką określonymi w załączniku II, na podstawie informacji przekazanych przez krajowe organy regulacyjne zgodnie z ust. 2 i 4.
2. Każdy krajowy organ regulacyjny przekazuje na wniosek Komisji oraz w wyznaczonym przez nią w tym wniosku terminie informacje określone w załączniku II.
3. Komisja regularnie publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* wysokość średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej, ustaloną zgodnie z ust. 1, 2 i 4.
4. Przy pierwszej następującej po wejściu niniejszego rozporządzenia w życie publikacji średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej Komisja może opierać się na najnowszych informacjach zgodnych z załącznikiem II i zebranych zgodnie z art. 5 ust. 2 dyrektywy 2002/21/WE w ramach wykonywania przez Komisję obowiązku monitorowania wdrożenia ram regulacyjnych łączności elektronicznej z 2002 r.
5. Przedsiębiorstwa podlegające wymogom niniejszego rozporządzenia dopilnują, aby wszelkie zmiany wysokości pobieranych przez nie opłat niezbędne dla zapewnienia zgodności z art. 3, 4 i 6 weszły w życie w terminie dwóch miesięcy od daty każdej publikacji, zgodnie z wcześniejszymi ustępami niniejszego artykułu.

6. Zmiany konieczne dla dostosowania załącznika II do postępu techniki i sytuacji rynkowej są uchwalane przez Komisję, działającą zgodnie z procedurą określoną w art. 13 ust. 3.

Artykuł 11

Zmiana dyrektywy 2002/21/WE

W art. 1 dyrektywy 2002/21/EC dodaje się ustęp 5 w następującym brzmieniu:

- „5. Niniejsza dyrektywa oraz dyrektywy szczegółowe pozostają bez uszczerbku dla wszelkich środków szczególnych przyjętych celem regulacji wysokości opłat za połączenia głosowe telefonii komórkowej w roamingu międzynarodowym”.

Artykuł 12

Procedura przeglądu

Komisja dokona przeglądu funkcjonowania niniejszego rozporządzenia i złoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie przed upływem dwóch lat od wejścia rozporządzenia w życie. W swoim sprawozdaniu Komisja przedstawi uzasadnienie konieczności utrzymania przepisów rozporządzenia bądź możliwości ich uchylenia, w świetle rozwoju sytuacji rynkowej i z uwzględnieniem sytuacji w zakresie konkurencji. W tym celu Komisja może zwrócić się do państw członkowskich oraz krajowych organów regulacyjnych z wnioskiem o przekazanie informacji, które zostaną jej dostarczone bez zbędnej zwłoki.

Artykuł 13

Komitet

1. Komisję wspomaga Komitet ds. Łączności utworzony zgodnie z art. 22 dyrektywy 2002/21/WE.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu zastosowanie mają art. 5 i 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem przepisów art. 8 wspomnianej decyzji.

Termin, o którym mowa w art. 5 ust. 6 decyzji 1999/468/WE, wynosi trzy miesiące.

3. Komitet przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 14

Wymogi dotyczące zawiadamiania

Państwa członkowskie przekazują Komisji dane krajowych organów regulacyjnych odpowiedzialnych za realizację zadań wynikających z niniejszego rozporządzenia w terminie dwóch miesięcy od wejścia niniejszego rozporządzenia w życie.

Artykuł 15

Wykonanie

Środki niezbędne do wykonania niniejszego rozporządzenia przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 13 ust. 2.

Artykuł 16

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

ZAŁĄCZNIK I

Oplaty hurtowe za wykonywanie połączeń realizowanych w roamingu regulowanym, o których mowa w art. 3

Całkowita wysokość opłaty hurtowej, którą operator sieci odwiedzanej może pobrać od operatora sieci macierzystej klienta korzystającego z roamingu za zrealizowanie zainicjowanego w tej odwiedzanej sieci połączenia w roamingu regulowanym, nie może przekraczać, w ujęciu minutowym, kwoty odpowiadającej średniej stawce za zakończenie połączenia w sieci komórkowej, opublikowanej zgodnie z art. 10 ust. 3, pomnożonej przez:

- a) współczynnik dwa – w przypadku realizowanego w roamingu regulowanym połączenia z numerem należącym do publicznej sieci telefonicznej w państwie członkowskim, w którym umiejscowiona jest odwiedzana sieć, lub
- b) współczynnik trzy – w przypadku realizowanego w roamingu regulowanym połączenia z numerem należącym do publicznej sieci telefonicznej w państwie członkowskim innym niż to, w którym umiejscowiona jest odwiedzana sieć.

Maksymalne opłaty, o których mowa w niniejszym załączniku, obejmują wszelkie składniki stałe, np. opłaty za zainicjowanie połączenia.

ZAŁĄCZNIK II

Metodyka ustalania średniej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej, o której mowa w art. 10

- (1) Na potrzeby niniejszego załącznika definiuje się następujące terminy:
- (a) „krajowa średnia ważona stawka za zakończenie połączenia w sieci komórkowej” oznacza średnią ze stawek za zakończenie połączenia w sieci komórkowej stosowanych przez poszczególnych operatorów o znaczącej pozycji rynkowej, ważoną liczbą aktywnych abonentów każdego z takich operatorów;
  - (b) „stawka operatora o znaczącej pozycji rynkowej za zakończenie połączenia w sieci komórkowej” oznacza średnią opłatę minutową (obejmującą opłaty za zainicjowanie połączenia), skalkulowaną dla trzyminutowego połączenia w godzinach szczytu, podawaną bez podatku VAT i wyrażoną w walucie krajowej danego państwa członkowskiego, za zestawianie połączeń głosowych kierowanych do jego sieci telefonii komórkowej, stosowaną przez każdego operatora o znaczącej pozycji rynkowej, ustalonej zgodnie z metodyką zatwierdzoną przez krajowy organ regulacyjny;
  - (c) „operator o znaczącej pozycji rynkowej” oznacza operatora naziemnych publicznych sieci telefonii komórkowej wskazanego jako posiadający znaczącą pozycję rynkową zgodnie z art. 16 dyrektywy 2002/21/WE na rynku usług kończenia połączeń w takiej sieci w danym państwie członkowskim;
  - (d) „liczba aktywnych abonentów operatora o znaczącej pozycji rynkowej” oznacza sumę liczby aktywnych abonentów własnych każdego operatora o znaczącej pozycji rynkowej oraz liczby aktywnych abonentów wszystkich pozostałych operatorów telefonii komórkowej, wykorzystujących sieć danego operatora o znaczącej pozycji rynkowej do zakończenia rozmów telefonicznych kierowanych do ich abonentów;
  - (e) „liczba aktywnych abonentów” oznacza liczbę aktywnych abonentów telefonii komórkowej (użytkowników usługi pre-paid i usługi abonamentowej), ustaloną zgodnie z metodyką zatwierdzoną przez dany krajowy organ regulacyjny.
- (2) Średnia stawka za zakończenie połączenia w sieci komórkowej, publikowana zgodnie z art. 10 ust. 3, stanowi średnią z krajowych średnich ważonych stawek za zakończenie połączenia w sieci komórkowej; średnia ta sama jest ważoną łączną liczbą aktywnych abonentów w poszczególnych państwach członkowskich. Średnia ta obliczana jest na podstawie informacji określonych w ust. 3 poniżej, które zostały przekazane Komisji przez krajowe organy regulacyjne na podstawie wniosku wystosowanego zgodnie z art. 10 ust. 2 lub 4.

- (3) Informacje przekazywane Komisji przez krajowe organy regulacyjne obejmują:
- (a) wysokość krajowej średniej ważonej stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej,
  - (b) łączną liczbę aktywnych abonentów wszystkich operatorów o znaczącej pozycji rynkowej na terytorium danego państwa członkowskiego,
- w każdym przypadku ustalone na dzień określony w tym celu przez Komisję w jej wniosku.
- (4) W przypadku państw członkowskich posługujących się walutą inną niż euro Komisja przeliczy przekazane krajowe średnie ważne stawki za zakończenie połączenia w sieci komórkowej na euro z zastosowaniem kursu wymiany opublikowanego w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* na dzień określony przez Komisję zgodnie z ust. 3 powyżej.